

Gemeente kiest bescheidener rol

MEER Helpen MINDER BETUTTTELEN

DE MEESTE MENSEN WETEN ZELF HEEL GOED
HOE ZE HUN LEVEN, SAMEN MET ANDEREN,
WILLEN VORMGEVEN. DE GEMEENTE
BLOEMENDAAL GAAT INWONERS DAAROM MEER
RUIJTE GEVEN OM INITIATIEVEN TE ONTPLOOIEN.
JARENLANG TROK ZIJ STEEDS MEER TAKEN NAAR
ZICH TOE EN ZETTE ZO DE BURGER BUITENSPEL.
DAT MOET NU DUS VERANDEREN.

Tekst: Maaike Brouwer – Fotografie: Hilde de Wolf

Op allerlei manieren steken mensen energie in het verbeteren van hun leefomgeving en het welzijn van anderen. Wanneer mensen samen in beweging komen kunnen zij ongelooflijk veel tot stand brengen. Acties als het Glazen Huis maken veel creativiteit los bij jong en oud. Nu zien we spontane initiatieven ontstaan om vluchtelingen te helpen. Dergelijke energie wil de gemeente versterken door zich terughoudender op te stellen, minder te controleren en meer verantwoordelijkheden bij

de burger te laten. “We willen helpen in plaats van betuttelen,” aldus Jur Botter, wethouder Welzijn*.

b.Magazine nodigde vertegenwoordigers van zes burgerinitiatieven uit om samen met twee wethouders hierover in gesprek te gaan. Op een maandagmiddag in augustus troffen zij elkaar in het kleurrijke atelier van Juttersgeluk, naast de voormalige Zandwaaier. In een ongedwongen sfeer deelden zij hun visie en ervaringen. Wat merken zij van de veranderende houding van de gemeente?

>>

Wim Alferink – voorzitter Stichting Ons Bloemendaal
‘Wij zetten ons al bijna veertig jaar in voor het behoud van cultureel erfgoed en groen in de gemeente Bloemendaal. Met activiteiten, ons blad en de website willen wij de belangstelling en waardering hiervoor bevorderen.’

Flip Stembert – voorzitter Buurtvereniging Bloemendaal-Noord
‘Onze vereniging is opgericht om de belangen van de buurt te behartigen met betrekking tot kwaliteit van de leefomgeving, milieu en (her)inrichting van de openbare ruimte. Ook willen wij de gezelligheid en sociale cohesie van de buurt bevorderen.’

Anneke Quispel – bestuurslid Dorpsraad Bennebroek
‘Wij behartigen de belangen van de inwoners op het gebied van woon- en leefklimaat, welzijn en cultuur. Wij zetten ons in voor het behoud van het groene en cultuurhistorische karakter van het dorp. Ruimtelijke plannen van gemeente en provincie zijn nu heel actueel. Wij zijn geen gezelligheidsvereniging.’

Carlinde Adriaanse – voorzitter Vereniging Duurzaam Overveen
‘Duurzaam Overveen (2014) is een groeiend netwerk van inwoners uit de hele gemeente, die zich inzetten voor verduurzaming. Concrete projecten zijn repaircafé’s, kledingruilbeurzen en collectieve inkoop van energiebesparende maatregelen.’

Hannah Verdegaal – zorgbegeleider bij Moestuyn Leyduin
‘Onze moestuin maakt deel uit van Stichting de Nieuwe Akker. Vrijwilligers onder leiding van een professionele tuinster bewerken de tuin. Wie een aandeel koopt kan wekelijks groente komen oogsten. Ik begeleid mensen met een beperking die hier werken bij wijze van dagbesteding.’

Suzanne Klaassen – initiatiefnemer Juttersgeluk
‘Wij bieden een zinvolle werkplek aan mensen die minder goed meekomen in de maatschappij. Elke week gaan we strandjuten met een groep vrijwilligers en deelnemers. Van de gejutte materialen maken zij onder begeleiding bruikbare en verkoopbare producten.’

Anneke: “Ik bespeur een kentering ten goede in de laagdrempeligheid. Met name de wethouders zijn goed bereikbaar als we ze nodig hebben. Ze luisteren ook echt. We praten nu meer op een gelijkwaardige manier met elkaar over zaken die hier spelen. Als dorpsraad worden we vaker dan vroeger betrokken bij de besluitvorming. Die verloopt nog wel stroperig. Aan de andere kant hebben we ook vaak te maken met politieke lobbies. Bloemendaal is van oudsher een VVD-bolwerk waar veel onderling wordt gesondeerd en afgesproken. Ik vind het frustrerend als partijen achter de schermen worden omgepraat.”

Flip: “Ik herken veel in wat Anneke zegt. Het gemeentebestuur is gemakkelijk aanspreekbaar, maar bij ambtenaren bespeur ik nog wel eens een houding van ‘wij zijn de deskundige, wij weten hoe het moet’. Dat geeft veel weerstand, bij hen moet volgens mij nog een culturele verandering plaatsvinden. Wij hebben als burgers weinig zicht op de besluitvormingsprocessen. Ik verwacht van de gemeente dat zij ons vanaf het begin meeneemt in het proces bij zaken die primair van belang zijn voor de buurt.”

Carlinde: “Er zit veel expertise en betrokkenheid bij inwoners, daar kan de gemeente gebruik van maken. Ook wij van Duurzaam Overveen vinden het belangrijk om als gelijkwaardige gesprekspartner mee te denken, met name op het gebied van duurzaamheid. Daarom willen we graag vroegtijdig worden uitgenodigd bij plannen, zoals de ontwikkeling van het PWN-terrein in Overveen. Vertel ons welke ideeën er leven en gebruik ons als denktank.”

Richard: “Wij willen burgers inderdaad zo vroeg mogelijk betrekken, op een open manier.”

Jur: “Inspraak en communicatie zijn vormen van burgerparticipatie. De inbreng van direct betrokkenen vinden we belangrijk, het is alleen nog niet voldoende duidelijk hoe dat moet gebeuren. Omgekeerd geldt dat wij bestuurders het moeilijk vinden om in contact te komen met burgers, onze spreekuren worden weinig bezocht. Behalve door Suzanne,” lacht hij.

Suzanne: “Jur was vanaf het begin bereid om mijn plannen aan te horen. Via hem kwam ik in contact met PWN, de eigenaar van de locatie waar ik nu mijn atelier heb.

Ook heeft hij me in contact gebracht met de beleidsambtenaar die me kan verwijzen naar een WMO-consulent. Ik vind wel dat de informatievoorziening een stuk eenvoudiger kan, die is voor een buitenstaander niet erg toegankelijk. Ik zou het handig vinden als er een wegwijzer was bij de gemeente, zodat je weet voor wat je bij wie moet zijn.”

Jur: “Dat knoop ik in mijn oren. Het is niet zo moeilijk om een handleiding op te zetten voor sociale projecten.”

Hannah: “Zelf heb ik geen rechtstreeks contact met de gemeente, al zou ik dat wel graag willen. Als kleine dagbestedinginstelling ben ik (nog) geen partij voor hen. Daarom kan ik zelf geen zaken doen met het WMO-loket van de gemeente (die de kosten van dagbesteding betaalt), maar moet ik dat uitbesteden aan een grote gecertificeerde instelling. Dat maakt de zorg duurder in plaats van goedkoper. Ik kies er bewust voor om mijn werk kleinschalig en overzichtelijk te houden en ik hoop dan ook dat de gemeente in de toekomst kleine initiatieven gaat erkennen.”

Wim: “Ons Bloemendaal heeft een historie van bijna veertig jaar en we hebben een goede relatie opgebouwd met de gemeente. We hebben intensief contact en hoewel we niet altijd onze zin krijgen, worden we wel gehoord. Sinds een paar jaar heeft de gemeente zelfs een speciale ‘monumenten ambtenaar’ die ons ook actief benadert wanneer er iets speelt.”

Richard: “We werken aan goede ruimtelijke ordening. Binnen de gestelde kaders kan er heel veel, het gaat om de kracht van de argumenten. Op dat gebied kunnen wij niet om Ons Bloemendaal heen. Ze hebben een brede achterban en gaan gedegen te werk. Ik voel me gezegend met zo’n organisatie.”

Een gezonde participatiesamenleving vereist vertrouwen tussen burgers en overheid. Op dat punt heeft de gemeente Bloemendaal nog wel een slag te maken. De wethouders vertellen hoe zij daar aan werken.

Richard: “Vertrouwen wek je door bestaande taken goed uit te voeren, dat is prioriteit nummer één. We moeten >>

VERTROUWEN VOORAF, VERANTWOORDING ACHTERAF

De overheid streeft naar een participatiesamenleving waarin mensen zoveel mogelijk verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en omgeving. Onderlinge contacten, ontmoetingen en netwerken zijn daarbij van levensbelang en die ontstaan niet vanzelf. Daarom ondersteunt de gemeente Bloemendaal initiatieven van individuele burgers of groepen burgers (zoals buurtplatforms) die als doel hebben om de onderlinge samenhang tussen burgers te versterken. Een participatiesamenleving vereist vertrouwen tussen overheid en burgers. Dat begint met heldere en eenvoudige spelregels: wat mogen partijen van elkaar verwachten? De logica van burgers en niet die van de gemeente, komt centraal te staan bij de ondersteuning die de gemeente gaat geven aan initiatieven van burgers. Daarbij geldt voortaan het principe: vertrouwen vooraf, verantwoording achteraf.

‘IK VERWACHT VAN DE GEMEENTE DAT ZIJ ONS VANAF HET BEGIN MEENEEMT IN HET PROCES BIJ ZAKEN DIE PRIMAIR VAN BELANG ZIJN VOOR DE BUURT’

CONCRETE ONDERSTEUNING

De website www.bloemendaalsamen.nl is een ontmoetingsplatform waar inwoners, (maatschappelijke) organisaties en verenigingen initiatieven kunnen starten en daar ondersteuning voor zoeken. Iedereen kan reageren, een discussie op gang brengen en zijn of haar inzet aanbieden in de vorm van kennis en kunde, menskracht en misschien wel een financiële bijdrage. Daarnaast stelt de gemeente een budget van € 100.000,- beschikbaar voor het ondersteunen van burgerinitiatieven. Een nieuw op te richten Adviesraad BloemendaalSamen (ABS), met daarin inwoners van de vijf dorpskernen, gaat beoordelen of een initiatief in aanmerking komt voor een financiële ondersteuning en zo ja, voor welk bedrag. De ABS stelt zelf de spelregels op voor de beoordeling, beheert het budget en beoordeelt na afloop of het geld goed is besteed. Pas daarna legt zij verantwoording af aan de gemeente.

Jur Botter – wethouder Welzijn
‘We zitten in een maatschappelijke transformatie, waarin we de onderlinge verhoudingen tussen burgers en gemeente opnieuw moeten bepalen. Ik zie de rol van de gemeente met name als verbinder en facilitator.’

Richard Kruijswijk – wethouder ruimtelijke ordening
‘Mijn doel is om te zorgen dat we als gemeente de diensten leveren die we moeten leveren. Ik streef naar uitvoerbare besluitvorming die wordt gedragen door de inwoners. We moeten gebruik maken van de kennis van inwoners en open van gedachten wisselen.’

‘WE PRATEN NU MEER OP EEN GELIJKWAARDIGE MANIER MET ELKAAR OVER ZAKEN DIE HIER SPELEN’

daarbij op tijd onze grenzen stellen en daar duidelijk over communiceren. We moeten uitleggen hoe burgerparticipatie werkt en meer bekend maken dat mensen naar fractievergaderingen kunnen komen om hun ideeën, plannen en wensen duidelijk te maken. Snel reageren, afspraken nakomen, heldere processen, prettig en begrijpelijk taalgebruik, inbreng expliciet maken: hierin steek ik veel energie. We zijn bezig met een nieuw college*, dus dat heb je niet zomaar voor elkaar.”

Wat hebben burgers nodig om (meer) vertrouwen te krijgen in de gemeente?

Anneke: “Transparantie in alle relevante fasen van besluitvorming en een proactieve houding van ambtenaren om je te informeren. De burgemeester (mevrouw Emmens*, red.) stelde voor om een convenant te sluiten waarin de wederzijdse verantwoordelijkheden van gemeente en dorpsraad worden vastgelegd. Dat schept duidelijkheid en vertrouwen.”

Flip: “Communicatie is inderdaad erg belangrijk, hoor en wederhoor in een open debat. Als het proces correct verloopt en de wethouder uitlegt hoe hij tot een besluit komt, schept dat vertrouwen. Dat vereist een cultuurverandering.”

Carlinde: “Ik heb wel vertrouwen in het veranderproces, alleen zijn ambtenaren tot nu toe wat minder betrokken. Dat zie ik wel als aandachtspunt.”

Suzanne: “Tot nu toe vind ik de gemeente wel toegankelijk en aanspreekbaar. Ik heb het gevoel dat ik gehoord word, daardoor ontstaat een vertrouwensband. Ik ben nu nog volop aan het pionieren. Over twee jaar, als mijn project staat, kan ik pas echt aangeven wat ik nodig had.”

In juli lanceerde de gemeente een platform voor initiatieven van burgers, www.bloemendaalsamen.nl (zie kader).

Jur: “Als we in mei 2016 tenminste 25 grote en kleine initiatieven hebben lopen die door burgers zijn geïnitieerd en die bijdragen aan de samenhang binnen onze gemeente, dan ben ik tevreden.”

Alle gespreksdeelnemers vinden de website een mooi en nuttig initiatief, al zijn er ook wel wat kanttekeningen.

Wim: “Ik woon zelf in Aerdenhout, we leven er voor onszelf en voelen ons daar prettig bij. Dat is in elk geval mijn waarneming. Als er iets moet gebeuren lukt dat via onze eigen contacten, daarvoor zullen we denk ik geen gebruik maken van zo’n website.”

Hannah: “Als ik iemand nodig heb zal ik er zeker gebruik van maken. Maar ik ben ook wel van de ouderwetse posters.”

Suzanne: “Bloemendaalsamen is voor mij een mogelijkheid om de naamsbekendheid van Juttersgeluk te vergroten. Ik vraag me wel af in hoeverre vrijwilligers regelmatig naar de site gaan. Het lijkt me handig als je de mogelijkheid hebt om een melding in je mailbox te krijgen wanneer er iets nieuws wordt gemeld. Dat prikkelt. Er moet denk ik ook veel tijd en energie worden gestoken in het actueel houden van de site en in het genereren van interactie.”

Het rondetafelgesprek heeft al meteen enige kruisbestuiving opgeleverd: Moestuyn Leyduin en Juttersgeluk bieden kleinschalige dagbesteding. Hannah en Suzanne hebben het gevoel dat zij elkaar kunnen ondersteunen en inspireren. Ook de dorpsraad en de buurtvereniging hebben elkaar gevonden: Anneke en Flip zijn van plan ervaringen uit te wisselen. ◻

** Naschrift: dit artikel kwam tot stand vóór de recente breuk in de Bloemendaalse coalitie. Hoewel Jur Botter en Aaltje Emmens-Knol inmiddels hun taken als respectievelijk wethouder en burgemeester hebben neergelegd, hebben wij ervoor gekozen dit artikel ongewijzigd te publiceren. De gemeente staat immers onverminderd achter strekking en inhoud ervan.*

VRIJWILLIGERSFEEST

Eens per jaar bedankt de gemeente Bloemendaal alle vrijwilligers voor hun inzet met een Vrijwilligersfeest. Hier worden ook drie vrijwilligersprijzen uitgereikt. Dit jaar vindt het feest plaats op 19 november.